

Pozityvios geležinkelių
saugos kultūros
skatinimas

Pozityvios saugos kultūros skatinimas Europos geležinkelių sektoriuje

1. Kas yra saugos kultūra?

Kultūros, kaip bendri mąstymo ir veikimo modeliai, vystosi tuomet, kai žmonės bendrauja tarpusavyje ir turi ką nors pasiekti kartu.

Saugos kultūra – tai sąveika tarp saugos valdymo sistemos (SVS) reikalavimų, to, kaip žmonės, vadovaudamiesi savo požiūriu, vertybėmis ir įsitikinimais, supranta šiuos reikalavimus, ir jų faktinių veiksmų, t. y. ką jie iš tikrųjų daro, kaip matyti iš jų sprendimų ir elgesio.

Siekiant tvarių veiklos rezultatų saugos srityje, reikia, kad organizacijoje būtų suderinti struktūriniai (SVS) ir kultūriniai aspektai.

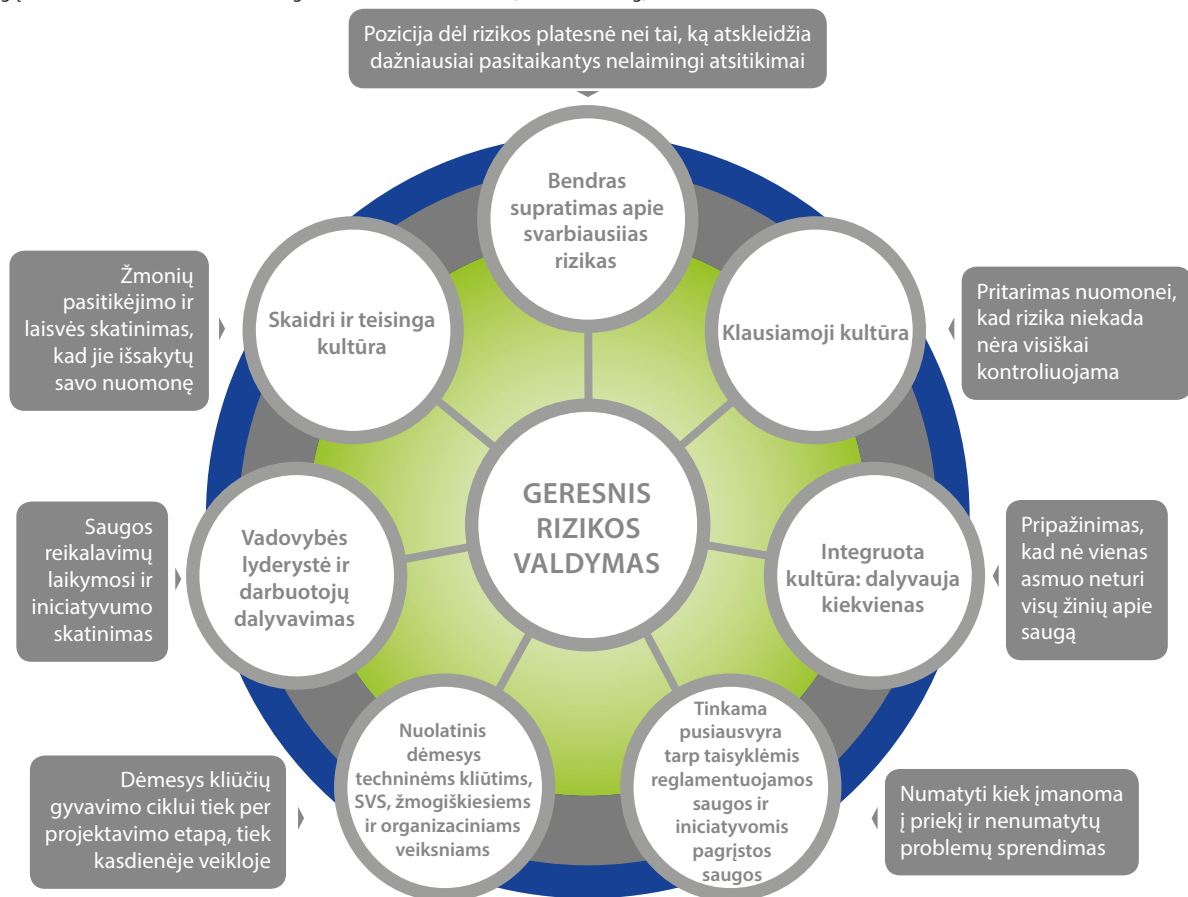
Pozityvi saugos kultūra apibūdinama kaip kolektyvinis vadovų ir asmenų įsipareigojimas visada veikti saugiai, ypač tais atvejais, kai siekiama tarpusavyje konkuruojančių tikslų.

Jeigu sauga yra integruota į veiklos struktūrą, tai palengvina veiklos vykdymą.

Siekdami suprasti organizacijos saugos kultūrą, specialistai ir mokslininkai parengė modelius, kuriuose paprastai naudojamas pozityvios saugos kultūros požymių rinkinys. 1 diagramoje pavaizduotas vienas iš tokių modelių pavyzdžių.

1 diagrama. Saugos kultūros modelis

Pagrįsta neseniai atliktu Pramoninės saugos kultūros instituto darbu (www.icsi-eu.org).

2. Geležinkelių saugos kultūra Europoje

Geležinkelių saugos kultūros modeliai turėtų atsižvelgti į organizacijos aplinkos ir rizikos reguliavimo sistemos poveikį. Pavyzdžiui, jose rangovo valdymo tvarka ir santykiai su saugos institucijomis gali būti įvardijami kaip svarbūs požymiai.

2 diagramoje pavaizduota ši Europos geležinkelių įtakos grandinė: sprendimai ir elgesys kiekviename sistemos lygmenyje gali daryti poveikį organizacijos saugos kultūrai, nepaisant to, ar tai susiję su geležinkelio įmone, infrastruktūros valdytoju, už techninę priežiūrą atsakingu subjektu, gamintoju, rangovu ir pan.

3. Kokią naudą duoda pozityvi saugos kultūra?

Pagrįsta RSSB (2015) (www.sparkrail.org).

- Veiklos rizikos sumažinimas atliekant išsamesnį rizikos vertinimą ir geriau suprantant darbo vietos sąlygas bei riziką visais organizacijos lygmenimis.
- Darbuotojų sužalojimų atvejų mažinimas pašalinant pavojus, kurie nustatomi dažniau teikiant pranešimus apie vos neįvykusius įvykius.
- Nesaugių veiksmų ir sąlygų mažinimas užtikrinant geresnį darbuotojų įsitraukimą ir lyderių ugdymą.
- Išlaidų, susijusių su darbuotojų sužalojimais, nesaugiais veiksmais ir sąlygomis, sumažinimas.
- Geresni veiklos rezultatai pasitelkiant geresnį darbo vietos sąlygų supratimą.
- Patobulinta ir efektyvesnė SVS, įskaitant procedūras ir taisykles, kurios yra geriau pritaikytos prie atliktinų veiksmų.
- Geresnis organizacijos įvaizdis.

Geležinkelių saugos direktyvos 29 straipsnyje nustatyta, kad Agentūra iki 2024 m. birželio 16 d. įvertina saugos kultūros plėtrą. Pagal 9 straipsnio 2 dalį reikalaujama, kad infrastruktūros valdytojai ir geležinkelio įmonės, pasitelkdamos SVS, vystytų abipusio pasitikėjimo ir mokymosi kultūrą. Šios idėjos išdėstytos bendrajame saugos būde, susijusiame su saugos valdymo sistemos reikalavimais ir atitinkamomis rekomendacijomis, pagal kurias vertinami bendri saugos sertifikatai arba saugos įgaliojimai.

2 diagrama. Saugos kultūros stiprinimo lygmenys

4. Geležinkelių saugos kultūros gerinimas: nuo ko pradėti?

Kiekviena organizacija, kuri nori pagerinti savo saugos kultūrą, turėtų įgyvendinti strategiją, kurią remia aukščiausioji vadovybė.

Rengiant strategiją naudinga atlikti saugos kultūros vertinimą, kuris suteikia gerą pagrindą kultūros privalumų ir trūkumų nustatymui.

Net ir neatlikus vertinimo, yra daugybė būdų, kaip pagerinti vieną arba kelis pozityvios saugos kultūros požymius. Keletas pasiūlymų:

- Tinkamai vykdomos veiklos supratimas ir puoselėjimas.
- Teigiamas stiprinimas, nustatant matomą skatinimą už saugų elgesį.

- Paprastos dalijimosi saugumo problemomis sistemos kūrimas.
- Naudojimosi pirkimų ir sutarties sąlygomis siekiant skirti daugiau dėmesio saugai dirbant su rangovais ir tiekėjais.
- Lūkesčių, susijusių su lyderyste saugos srityje, apibrėžimas ir vadovų informavimas apie tai.

Nesvarbu, kokį vaidmenį atliekate, jūs galite padėti gerinti saugos kultūrą. Kartu jums reikės išsiaiškinti, kas yra teisinga ir kas yra veiksminga jūsų organizacijoje.

Europos Sąjungos geležinkelių agentūra

120, rue Marc Lefrancq
BP 20392
F-59307 Valenciennes Cedex
Tel. +33 (0)327 09 65 00

era.europa.eu
Twitter @ERA_railways

Daugiau informacijos apie saugos kultūrą galite rasti šiose interneto svetainėse:

- www.era.europa.eu
- www.uic.org
- osha.europa.eu
- www.sparkrail.org
- www.icsi-eu.org
- www.skybrary.aero
- www.iaea.org

Geresnė geležinkelių sistema visuomenės labui

Leidinių biuras

Nei Agentūra, nei joks Agentūros vardu veikiančias asmuo neatsako už galimą šiame leidinyje esančios informacijos panaudojimą.

Liuksenburgas Europos Sąjungos leidinių biuras, 2018

© Europos Sąjungos geležinkelių agentūra, 2018

Leidžiama atgaminti nurodžius šaltinį. Dėl leidimo naudoti ar platinti atskiras nuotraukas reikia tiesiogiai kreiptis į autorių teisių turėtojus.

Paper: TR-06-17-234-LT-C • ISBN 978-92-9205-379-6 • doi:10.2821/31343

PDF: TR-06-17-234-LT-N • ISBN 978-92-9205-348-2 • doi:10.2821/82584